

I fokus

Sammen om det – ung som voksen

Indhold i nr. 3/december 2017

Nedlagt fabrik bliver byens nerve [6](#)

*Af Annette Wogensen Frederiksen, Kommunikationsafdelingen,
Faaborg-Midtfyn Kommune*

Erfaringer med opgaveudvalg i arbejdet med at skabe en ny idræts- og bevægelsespolitik [12](#)

Af Stig Eiberg, fritidschef, Gentofte Kommune

Frivillighed på nye veje [16](#)

Af Anne Cathrine Nellemann, projektmedarbejder, KFUM's Sociale Arbejde

SYMB! – et sted, hvor vi skaber sammen [20](#)

Af Louise Kolbjørn, sekretariatsleder, SYMB!

Rampens unge sidder for bordenden [26](#)

Af Thomas Stenumgaard Lind, projektleder, Syddjurs Ungdomsskole

Når unge selv sætter gang i kulturen [35](#)

Af Monica Sommerlund, kommunikationskonsulent, Slagelse Kommune

Fritid & Samfunds kursussæson 2018 [40](#)

Ny holdning til borgerinddragelse slår igennem i kommunerne

En rundspørge foretaget af Ugebrevet Mandag Morgen i samarbejde med netavisen Altinget viser, at næsten 3 ud af 4 kommuner beder borgere om hjælp og inspiration, når der skal træffes beslutninger på alle politikområder lige fra byudvikling over ældrepolitik til fritids- og kulturpolitik.

Fritid & Samfund hilser med stor tilfredshed denne udvikling velkommen, fordi borger- og brugerinddragelse både kan bidrage til at højne kvaliteten af de kommunale beslutninger og til at styrke nærdemokrati og det lokale engagement.

Tidligere blev borgerinddragelse af mange kommunale beslutningstagere betragtet som et nødvendigt onde. Noget man nogle gange var tvunget til at gennemføre af hensyn til forskellige lovkrav eller for at legitimere større politiske beslutninger. Der var derfor i mange tilfælde ikke tale om en reel borgerinddragelse, hvad der bl.a. kunne konstateres, idet borgerne ofte blev inddraget meget sent i beslutningsprocessen.

Den ringe kommunale interesse for borgerinddragelse ændredes imidlertid efter kommunalreformen. Det gjorde den af to årsager. Den ene var en frygt for, at det kraftigt reducerede antal af kommuner fra 272 til 98 ville betyde en svækkelse af nærdemokratiet, og der derfor var behov for at finde nye måder at styrke det på. Den anden årsag skyldtes det konstant stigende antal kommunale opgaver, der gjorde det mere og mere vanskeligt for byrådspolitikere og deres embedsmænd at have det nødvendige overblik og viden uden input udefra, når vigtige beslutninger skulle træffes.

Som følge heraf begyndte holdningen til borgerinddragelse langsomt at skifte fra et nødvendigt onde til en ny mulighed.

I Varde Kommune forsøgte man eksempelvis gennem et samarbejde med Fritid & Samfund at sætte borgerinddragelsen i system gennem etablering af en række udviklingsråd, der på tværs af tidligere kommunale skel gjorde det muligt at skabe en bedre dialog mellem kommunalbestyrelse og lokalsamfund med de nye råd som bindeled. I andre kommuner begyndte kommunalbestyrelsen at arbejde tættere sammen med allerede eksisterende organisationer som landsbyråd, fællesråd m.v. for at gøre det lettere at komme i dialog

med borgerne, når der er behov for at lave en borgerinddragelse.

Disse nye former for samarbejde har betydet, at borgerne kan blive inddraget meget tidligere i de kommunale beslutningsprocesser, og at man i fællesskab kan skabe løsninger til gavn for hele kommunen.

Den nye rundspørge bekræfter således den positive udvikling i forhold til at lave borgerinddragelser i kommunerne. At der dog stadig er plads til forbedringer, vidner udviklingen på fritidsområdet om, hvor kommunerne på baggrund af et krav i folkeoplysningsloven skal nedsætte et såkaldt § 35, stk. 2-udvalg (folkeoplysningsudvalg) for at sikre brugerindflydelsen for aftenskoler, idrætsforeninger, børne- og ungdomsorganisationer m.m. Nedsættelsen af dette udvalg har de fleste kommuner en positiv tilgang til, men der er stadig 1/10 af kommunerne, der ikke har givet udvalget andet end en høringskompetence og dermed en meget ringe indflydelse. Der er også enkelte kommuner, der har givet udtryk for, at de helst ville nedlægge udvalget, hvis de kunne.

Den negative holdning til et udvalg, der skal sikre brugerinddragelsen i forhold til det frie foreningsliv, passer dårligt til den ellers positive udvikling vedrørende borgerinddragelse og burde høre fortiden til.

Frederik Hansen, formand for Fritid & Samfund
Steffen Hartje, sekretariatsleder ved Fritid & Samfund

Nedlagt fabrik bliver byens nerve

Borgerne i Årslev på Fyn greb chancen, da de fik den, og har skabt et levende og urbant mødested for alle aldre i byens nedlagte fabrik.

AF ANNETTE WOGNSEN FREDERIKSEN, Kommunikationsafdelingen, Faaborg-Midtfyn Kommune, [Polymeren](#) [Polymerens Facebook-aktiviteter](#)

Der bliver svedt igennem, når borgere fra Årslev og omegn mødes til træning i en af de rå fabriksbaser i mødestedet Polymeren, der tidligere husede produktion af skosåler. En af dem, der har været med fra begyndelsen, er Anne Bejlegård. Hun fortæller, hvordan tanken egentlig var, at man bare selv kunne tage ned og benytte træningsfaciliteterne, men at det hurtigt stod klart, at der i det lille lokalsamfund var stemning for at lave egentlig holdtræning. Man ville gerne fællesskabet omkring at træne, og det er ikke kun i hverdagene. Juleaftensdag kl. 10 møder et sted mellem 80 og 100 borgere op til fællestævn, inden den står på julemad. Det er frivillige, der står for træningen, og der bliver samlet ind blandt de ca. 900 brugere af træningsklubben, når der skal købes håndvægte, måtter eller lignende.

Udover at være flittig bruger af stedet har Anne Bejlegård sammen med tilflytteren Helle Breiner Jensen taget initiativ til tilbuddet „Sund i Årslev“, som er i gang med forløb nr. 2. Lige nu er 14 af deres medborgere i gang med en livsstilsomlægning, og erfaringerne indtil nu er gode. De tilmeldte taber sig og bliver bare gladere – og så fortsætter de træningen i Polymeren. Spørger man de to kvinder, hvad det koster, fortæller de, at det er ganske gratis. På spørgsmålet om hvorfor de gør det, lyder svaret, at de gerne vil give noget tilbage af det, de selv har fået med fællesskabet i Polymeren. Sådan er ånden i byens nye mødested.

FRA SKOSÅLER TIL FÆLLESSKAB

Det er ti år siden, at de sidste skosåler blev produceret i Årslev, ti minutters kørsel syd for Odense. For tre år siden indgik politikerne i Faaborg-Midtfyn Kommune en aftale med den gamle ejer, og den 1. juni 2015 overtog kommunen nøglerne til den gamle skosålefabrik. Politikernes vision var at kickstarte den planlagte byudvikling i Årslev gennem midlertidige aktiviteter på Polymeren.

2 år senere har et væld af aktiviteter fundet vej til de gamle fabrikshaller. En skaterhal og parkour-bane trækker områdets unge til i stor stil. Frivillige fra Ungdommens Røde Kors har lokket unge, særligt drenge, ud fra deres værelser og ind i et givende fællesskab med Gastro og Gaming, og mænd og kvinder med hang til gamle biler mødes og skruer på dem i veteranbil-klubben. Det er kun et lille hjørne af alle de aktiviteter, huset rummer. Et hus, der altid lever. I dagtimerne er det unge nuværende eller kommende iværksættere, der mødes i den del af huset, der går under navnet Den Fynske Spilfabrik, hvor unge både lærer at udvikle spil og at starte egen business op. Også højtider og mærkedage bliver fejret i Polymeren. Udover forårsfesten holdes der f.eks. Halloween-fest i oktober. Her er et af trækplastrene, at en lokal børnefamilie har taget det på sig at skræmme hele byen fra vid og sans i deres gennemførte ghostwalks i den gamle fabrik.

Polymeren er blevet områdets vartegn og ikke mindst billede på områdets DNA, og hvad man som tilflytter bliver mødt af, nemlig et område hvor de, der bor der, kerer sig om hinanden.

DET BEGYNDTE MED ET BRAG

Der mødte flere end 1000 mennesker op, da de lokale ildsjæle og kommunen i oktober 2015 holdt et brag af en åbningsfest. Borgerne strømmede til, og idéerne var mange. Der var også en gruppe af frivillige, der meldte sig til den styregruppe, kommunen ønskede at nedsætte. En styregruppe, der fik til ansvar at realisere drømmen om et borgerdrevet mødested.

Men efter den store fest kom hverdagen med de udfordringer, som et midlertidigt projekt ofte har, husker projektleder Trine Hedegård Jensen:

„Det var mørkt, og det var koldt, og den 10.000 m² store fabrik bar præg af at have stået tom i mange år og dermed heller ikke at være blevet vedligeholdet,“ fortæller hun.

Samtidig betød det noget for borgernes motivation, at aktiviteterne skulle være af midlertidig karakter. Det var altså ikke 100 % sikkert, at det, borgerne fandt på, fik lov til at fortsætte, når den afsatte periode på 1½ år udløb.

Liv og glade mennesker

Polymeren er regionens heftigste mødested – selvom Polymeren ikke er andet 2 år gammel, så har den vundet prisen som **Region Syddanmarks mest levende mødested**.

Dansk Arkitektur Center, DAC, udskrev i efteråret 2017 konkurrencen om Danmarks mest levende mødested i hver af de 5 regioner. I nomineringsperioden, fra 7/11 til 4/12, kunne alle foreslå med foto og begrundelse deres bedste mødested i en af de 5 regioner. Det hårde kapløb satte ind i perioden fra 4/12 til 14/12, hvor den nationale afstemning fandt sted. I Region Syddanmark var Polymeren i kamp med 38 andre mødesteder, men gik sejrrigt ud af kampen.

Det blev en tur til Godsbanen i Aarhus, der gav fornyet energi til de frivillige i styregruppen. Trine Hedegård Jensen fyldte nemlig en bus med frivillige og institutioner for at tage på inspirationstur til Aarhus.

„Her mødte vi et hus fuld af liv, og hvor varmt tøj og flyverdragter var løsningen på mange problemer. Det var med til at gentænde gejsten hos de frivillige. Pludselig kunne de se mulighederne i fabrikkens mange kvadratmeter, og samtidig opstod en form for fandenivoldskhed, som kendetegner de mennesker, der bor i Årslev. De ville gøre huset så attraktivt, at politikerne ikke kunne drømme om at lukke stedet ned igen,“ fortæller Trine Hedegård Jensen.

Siden er aktiviteterne vokset støt i den gamle fabrik, og i dag er der vist ingen, der kan forestille sig, at Polymeren ikke skulle være der. I oktober 2017 blev der holdt stiftende generalforsamling på foreningen Polymeren. Der er altså nu ikke længere en styregruppe under Faaborg-Midtfyn Kommune, men en forening, der selvstændigt bidrager til stedets fortsatte udvikling, og som bl.a. kan gå ud og fundraise midler hos eksterne fonde.

„Vi håbede på, at borgerne ville gribe bolden og vise os, hvad de savnede i deres by, og hvad de drømte om at skabe sammen med os. Og vi må bare sige, at det til fulde er lykkedes for borgerne. De har vist os som kommune, hvad fremtiden skal bringe for deres by. Stedet er vokset ud af ingenting og har på rekordtid sat en fed streg under de vigtigste kvaliteter i et mindre bysamfund som Årslev,“ fortæller Trine Hedegård Jensen, der ikke lægger skjul på, at man i Faaborg-Midtfyn Kommune er pævestolt over Polymeren.

„Borgerne har vist, at de har så enormt mange ressourcer, de gerne bringer i spil, hvis de får opbakning til det fra kommunen. Vi kunne aldrig have skabt et så levende og mangfoldigt sted alene – selv med en stor pose penge ville vi ikke kunne skabe det liv og det fællesskab, som borgerne her har skabt på deres egen fede måde.“

POLYMEREN ER KOMMET FOR AT BLIVE

Politikerne har med budgettet for 2018 valgt at investere yderligere i området omkring Årslev. I 2018 bliver der derfor skudt to arkitektkonkurrencer i gang. Den ene med fokus på udviklingen af et nyt moderne boligområde med forskellige boligformer helt tæt på naturen. Den anden med fokus på udviklingen af bymidten, hvor Polymeren i dag altså er det klare kraftcenter.

Med etableringen af foreningen Polymeren og en virkelig stærk bestyrelse er rammerne sat for de kommende års fortsatte udvikling af Polymeren. Kommunen har på en måde givet stafetten videre – men hverken bestyrelsen eller resten af de mange daglige brugere på Polymeren står alene. Der vil fortsat være kommunale ressourcer til driften og til nye spændende projekter.

„Vi har lovet foreningen, at de kan fokusere deres kræfter på alt det sjove udviklingsarbejde – så skal vi som kommune nok stå for det mindre sjove. Vi ved, at selv de største ildsjæle kan brænde ud, hvis ikke de føler, der er opbakning og anerkendelse af det store arbejde, de leverer. Den anerkendelse kan de føle sig helt sikre på fra kommunen.“

KRAFTCENTER FOR UDVIKLING

Der sker løbende nye tiltag, og projekter popper op, hvor nye samarbejder ser dagens lys. Efterhånden som kendskabet til Polymerens muligheder spreder sig i kommunens mange afdelinger, bliver der født nye ideer. Polymeren har allerede et godt og frugtbart samarbejde med musikskole og bibliotek, hvor alle får noget godt ud af samspillet. Samtidig bliver der arbejdet på ideer, der knytter kommunens ungdomsskole til Polymeren og projekter, der involverer erhvervsudvikling. Men også byens foreninger og sågar foreninger fra andre byer fra har fået øje på Polymeren og de faciliteter, som findes der. ▶▶▶▶▶▶

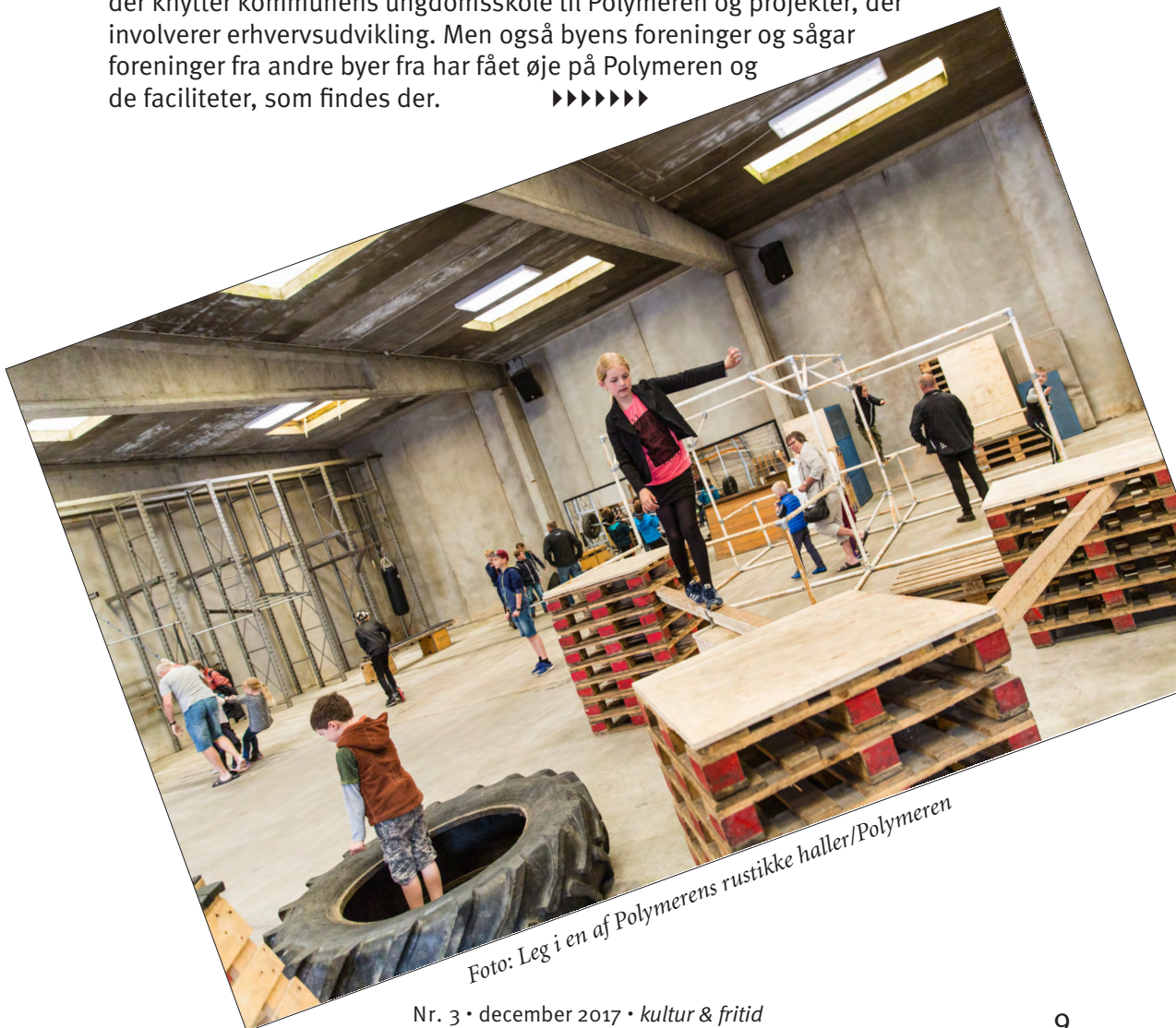

Foto: Leg i en af Polymerens rustikke haller/Polymeren

„Det har i den sammenhæng været vigtigt for Polymeren ikke at konkurrere med allerede etablerede tilbud i byen, men udelukkende styrke det foreningsliv, der er allerede eller skabe nye tilbud, som ikke ligner noget, der er der i forvejen. Det er lykkedes indtil videre – og mange kommer og bruger Polymeren, selv om de ikke bor i byen,“ fortæller Trine Hedegård Jensen, der har været fødselshjælper på Polymer-projektet. Hun har derfor også fortsat tætte, daglige forbindelser til de mange frivillige og ildsjæle, Polymeren huser, og det er da også en af hendes hovedpointer: Det kræver ikke alene penge, men også medarbejdertimer at få faciliteret et borgerhus i den størrelsesorden. Til gengæld skaber det en uvurderlig værdi for et område, når det lykkes, som hun afrunder:

„Årslev er en anden by i dag. Den har altid været kendetegnet ved stærke foreninger og et stærkt sammenhold, men med Polymeren er der blevet skabt noget nyt og noget andet. Stedet har storbyens puls i sig. Samme kreativitet og innovationskraft som du kan møde i Aarhus, Odense eller København.“ ■

Tal bag Polymeren

- Til Polymerens første 1½ år havde Faaborg-Midtfyn Kommune afsat 1,5 mio. kr. til midlertidige aktiviteter, dvs. til mindre anlægsaktiviteter, rådgivning fra GivRum og events. Derudover er der givet løn til projektlederen (½ årsværk pr. år).
- For de kommende 3 år er ligeledes afsat 1,5 mio. kr. til anlægsprojekter og tagrenoveringer mv.
- De frivillige og foreningerne har derudover selv rejst eksterne midler gennem fonde og puljer samt lagt ulønnede arbejdstimer i at omdanne Polymeren. I alt anslået til omkring 3,0-3,5 mio. kr. det første 1½ år.

Kilde: Faaborg-Midtfyn Kommune

Foto: Fællestræning i fabrikshallen/Polymeren

Få din sag frem til politikerne

Bog for lokallobbyisten

Hvis man synes, at ens mærkesag drukner blandt alle de andre aktørers udspil, at man ikke kan råbe forvaltning og politikere op, så kan det være en god ide at læse bogen „*Lokal lobbyisme. Få indflydelse i kommunen*“. Den forklarer gennem en række grundige og inspirerende kapitler, bl.a. *Find magten i kommunen*, *Timing is everything*, *Taktiske greb*, *Lokallobbyistens redskaber*, hvordan man skal agere som lokallobbyist, hvis man vil høres og se sin sag taget godt imod af politikere og forvaltning. Kapitlerne er krydret med tips, råd og lærerige cases.

Udgangspunktet for bogens 2 forfattere, Marie Scott Poulsen og Maria Steno begge med bred erfaring fra kommunikation og kommunale arbejdsgange, er, at kommunerne i dagens Danmark træffer beslutninger og har opgaver, som de gerne vil inddrage lokalsamfundets forskellige aktører i løsningen af. Her kan foreninger, borgere, virksomheder og organisationer komme på banen og bidrage til udviklingen af lokalsamfundet på en konstruktiv og relevant måde. Det forudsætter naturligvis, at de forstår at arbejde taktisk og strategisk som lokallobbyister.

DEN RETTE BRUG AF REDSKABERNE

Det understreges igennem hele bogen, at man som lokallobbyist skal være beredt, tålmodig, rettidig og realistisk for at få udbytte af sin indsats. Et fejltrin, man let kan komme til at begå i sin iver efter resultater, er at gøre brug af for mange redskaber. I dag har man et væld af midler til at fremme sin sag – møder, lokalpolitiske notater, høringssvar, foretræde for udvalg, tilfældige møder, pressekontakt, de sociale medier, underskriftsindsamlinger, politisk annoncekampagne, deltagelse i kommunalbestyrelsens møder, Folkemødet, politiske events og demonstrationer – så det kan være svært at begrænse sig. Forfatterne gennemgår disse redskaber og kommer med anbefalinger til, hvordan man skærer et høringssvar til, skaber den gode kontakt til lokalpressen, får styr på de sociale medier, hvordan man målretter sin lobbyindsats etc. – „*Lokal lobbyisme. Få indflydelse i kommunen*“ er en god brugsbog, som man bør læse, selvom man synes, at tiden er knap. For det kan spare en for den ærgrelse, det er at opdage, at andre har fået politikernes opmærksomhed.

lh

Lokal Lobbyisme

Få indflydelse i kommunen

Af Marie Scott Poulsen og Maria Steno.

Udgivet på [Jurist- og Økonomiforbundets Forlag](#), København 2017.

234 sider, ill.

Bogen kan købes som e-bog, 276,25 kr., og i papirudgave til 325,00 kr.

Erfaringer med opgaveudvalg i arbejdet med at skabe en ny idræts- og bevægelsespolitik

Af Stig Eiberg, fritidschef, Kultur og Fritid, [Gentofte Kommune](#)

I Gentofte ændrede man i 2015 styrelsesvedtægten for Gentofte Kommune. Ændringen reducerede antallet af møder i de stående udvalg til fire årlige møder samt fintunede muligheden for at oprette opgaveudvalg (§ 17, stk. 4-udvalg). Siden august 2015 er der blevet oprettet 23 opgaveudvalg med deltagelse af fem politikere og ti borgere. I perioden juni 2016 til marts 2017 arbejdede fem kommunalpolitikere og ti borgere i Opgaveudvalget for ny idræts- og bevægelsespolitik. Den nye politiske arbejdsform var især baseret på de gode erfaringer med borgerinddragelse ved udformning og opførelse af Gentoftehallen.

Opgaveudvalget for ny idræts- og bevægelsespolitik havde til opgave at udarbejde et forslag til en ny idræts- og bevægelsespolitik og derved sætte retning og fokus for Gentofte Kommunes arbejde på idræts- og bevægelsesområdet.

Der blev afholdt seks møder i opgaveudvalget. Opgaveudvalget nedsatte undervejs flere arbejdsgrupper, og der blev afholdt 13 arbejdsgruppemøder og workshops med deltagelse af forskere, repræsentanter fra idrætsorganisationer, kommercielle idrætsaktører og mere end 100 foreningsrepræsentanter. Forvaltningen forberedte og faciliterede møderne og fungerede som sekretariat.

PROCES

Som optakt til opgaveudvalgets arbejde blev kommissoriet behandlet og vedtaget i Kultur-, Unge- og Fritidsudvalget (KUF) og i Kommunalbestyrelsen. Efter vedtagelsen var forvaltningen ansvarlig for at finde kandidater blandt borgerne. Der blev opstillet profiler for hver enkelt af de ti borgere med det formål at dække mest muligt af idrætsområdet. Således blev for eksempel efterspurgt personer med kompetencer eller viden om foreningsidræt, gadeidræt, handicapidræt, kommerciel idræt, aftenskolevirksomhed etc. Person-

erne blev søgt efter via annoncer i den lokale avis, på kommunens hjemmeside, på sociale medier og via Fritidsafdelingens netværk, for eksempel foreninger, aftenskoler og selvorganiserede. De kandidater, der fremkom ved ansøgningsfristen, blev forelagt kommunalbestyrelsen, der skulle vælge 10 af de indkomne kandidater. De enkelte partier fik mulighed for at vælge borgere på baggrund af deres størrelse i kommunalbestyrelsen. De politiske medlemmer valgtes på lignende vis. Formand og næstformand for opgaveudvalget blev valgt blandt politikerne.

På første møde blev gruppen præsenteret for hinanden, og kommissoriet blev fremlagt. Fritidsafdelingen havde inden mødet bedt IDAN (Idrættens Analyseinstitut) om en analyse af de sidste 12 års idræts- og bevægelsespolitik, og denne blev fremlagt, så medlemmerne af opgaveudvalget havde et godt udgangspunkt for at udvikle en ny politik. Formen er meget anderledes end et traditionelt udvalgsmøde. Der indgik både en quiz om idrætsområdet, gruppearbejde og mødet blev afholdt på en af Fritids lokationer, nemlig VIP-rummet i Gentoftehallen. Alle deltagere fik hjemmeopgave til næste møde. Procesplanen for de seks møder blev fremlagt og vedtaget, ligesom det blev vedtaget at oprette en lukket Facebook-gruppe, så medlemmer og forvaltning kunne kommunikere mellem møderne.

På andet møde (og alle efterfølgende møder) blev der arbejdet med en ny vision for idræts- og bevægelsespolitikken. I fællesskab formulerede medlemmerne de væsentligste opgaver, udfordringer og fokusområder inden for idrætten, både lige nu og i fremtiden. Det blev destilleret ned til fem overordnede temaer, som dannede udgangspunkt for oprettelse af fem arbejdsgrupper. Arbejdsgrupperne blev planlagt til at arbejde mellem opgaveudvalgsmøder.

Der blev nedsat arbejdsgrupper inden for temaerne: *Udvikling af foreningslivet, Bevægelse for alle, Gentofte støtter eliten, Gode rammer til et aktivt idrætsliv og Nye partnerskaber – nye samarbejder.*

For hvert af temaerne blev der afholdt to eller tre arbejdsgruppemøder med deltagelse af 20-35 borgere, forskere, kommercielle aktører, handicaprådet, seniorrådet, idrætsorganisationer. Fra opgaveudvalget deltog nogle af borgerne, mens politikerne ikke deltog.

På tredje, fjerde og femte møde blev arbejdsgruppernes resultater diskuteret, og visionen blev kontinuert behandlet. På tredje møde blev deltagerne hver især bedt om at skrive tre ord, der for dem symboliserede værdien af idræt og bevægelse. Samtlige ord blev til en ordsky, hvor størrelsen af ordet er afgjort af antallet af gange, ordet er nævnt (se figuren på side 14). Ordskyen blev en form for retningsgiver i de følgende diskussioner.

På femte møde blev også nedsat en lille gruppe med en politiker og to borgere, der sammen med Fritid skrev et udkast til den nye idræts- og bevægelsespolitik. På sidste opgaveudvalgsmøde blev udkastet drøftet og

Ordskyen – ordenes størrelse viser deres vægtning

tilpasset, hvorefter den nye politik blev vedtaget, og derpå sendt videre til høring i samtlige stående udvalg, råd og Kommunalbestyrelsen. På Kommunalbestyrelsesmødet blev den nye politik fremlagt af to af borgerne. Kommunalbestyrelsen godkendte herefter politikken.

RESULTAT AF OPGAVEUDVALGET OG BORGERNES DELTAGELSE

En gevinst, ud over selve politikken, er, at opgaveudvalget med deltagelsen af politikere og repræsentanter fra idrætten i Gentofte er platform for et videre samarbejde. Nye relationer mellem idrættens aktører og kommunen blev dermed skabt og bliver anvendt i det daglige arbejde med at implementere politikken. Arbejdsformen er en understregning og forstærkning af det tætte samarbejde, som Gentofte Kommune har med idrætsforeninger og oplysningsforbund. Samtidig har det været en anledning til at etablere kontakt til selvorganiserede borgere og kommercielle aktører.

EVALUERING

Under evalueringen af opgaveudvalgets arbejde kom det frem, at borgerne, der har deltaget i arbejdet, har været meget tilfredse. Baseret på deltagernes svar i spørgeskemaet er 89 % af deltagerne *tilfredse* eller *meget tilfredse* med den måde, arbejdet i opgaveudvalget foregik på. Alle oplevede, at det var klart, hvad opgaveudvalgets opgave var, og at de fik tilstrækkelig viden undervejs til at kunne deltage i dialogerne.

78 % oplevede i *høj grad* eller *meget høj grad* at få indflydelse på resul-

tatet af opgaveudvalgets arbejde, og i forhold til dialogklimaet oplevede alle et godt dialogklima, hvor alle havde mulighed for at komme til orde.

Politikerne er generelt tilfredse med opgaveudvalg som arbejdsform, bl.a. fordi „de mange diskussioner skaber en bedre politik og giver et andet perspektiv“. Både borgere og politikere har også bemærket, „at der har været imødekommenhed over for forslag og ideer“, „at det er godt med forskellige aktører i arbejdsgrupper“, „politikkerne er åbne og imødekommende“, „det har været berigende at være med i både arbejdsgrupper og opgaveudvalg“, „god bottom-up proces med åben brainstorm og senere kvalificering“, „god kombination af bredde og dybde mellem opgaveudvalg og arbejdsgrupper“.

EFTERTANKER

Kunne vi have gjort det anderledes (læs: traditionelt) og fået det samme resultat?

Det korte svar er nej. Det at have en så åben proces, hvor forvaltningen sammen med politikerne insisterer på ikke at have en skjult dagsorden, giver nogle andre forslag, end der ellers ville være fremkommet. Samtidig har idræts- og bevægelsespolitikken fra tidligere været en god politik for Gentofte Kommune, og mange af områderne i den nye politik fandtes også i den gamle politik.

Hvilke udfordringer giver den nye styrelsesvedtægt? Fra Fritidsafdelingens side har det været en fantastisk spændende proces at være en del af, men den har også været meget arbejdskrævende. I princippet er seks KUF-møder blevet afløst af seks opgaveudvalgsmøder og 13 arbejdsgruppemøder – alt sammen om aftenen. Dertil kommer, at forberedelsen af såvel opgaveudvalgsmøder som arbejdsgruppemøder har været meget arbejdskrævende sammenlignet med et almindeligt KUF-møde.

For politikerne har det været en mulighed for i meget højere grad at diskutere politikudvikling frem for sagsbehandling. De færre udvalgsmøder i KUF betyder måske, at den enkelte politiker er lidt dårligere orienteret om sit sagsområde end tidligere. Dette er søgt løst via månedlige nyhedsbreve og kvartalsrapporter til udvalgene.

For borgerne er situationen også ændret markant. Da Gentofte Kommune sidst fornyede idræts- og bevægelsespolitikken (i 2013), blev aktørerne på idrætssområdet inviteret ind en enkelt aften for at give deres holdning til kende. Derpå bearbejdede Fritidsafdelingen materialet og sendte et udkast til en politik i KUF, der derpå vedtog den. Som det står ovenfor, så er det en helt anden proces nu. For borgerne, foreningerne har den nye styrelsesvedtægt ganske enkelt givet mulighed for at komme ind i selve maskinrummet i forhold til skabelsen af en ny politik. ■

Frivillighed på nye veje

AF ANNE CATHRINE NELLEMANN, projekt- og rekrutteringsmedarbejder, KFUM's Sociale Arbejde, www.kfumsoc.dk

Frivillige er ikke hvad eller hvem, de har været. Men det er det frivillige initiativ heller ikke, så det er der i og for sig ikke noget chokerende ved. Alligevel udfordrer de „nye“ frivillige civilsamfundet med krav om mere frihed, tydelige resultater og høj grad af gennemsigtighed. Samtidig bliver der længere og længere imellem de mere „traditionelle“ frivillige, der ofte har været kendetegnet ved at være utrolig loyale over for en sag eller forening, og som gerne sidder på de tungere opgaver såsom bestyrelsesarbejde.

EN NY TYPE FRIVILLIG

Der er sket noget i frivilligheden i forhold til de typer af frivillige, vi ser nu. De fleste organisationer er bygget op omkring de her meget loyale frivillige, som godt kan lide faste strukturer. De frivillige, vi ser, der kommer flere af nu, er de nye typer frivillige, der ikke nødvendigvis har lyst til at binde sig til en fast vagt – ikke som udgangspunkt i hvert fald. Modsat hvad mange antager, har dette intet med alder at gøre. Iblandt de yngre frivillige ser man til stadighed frivillige med interesse for foreningsarbejde, koordinering og ledelse. Det er i højere grad en hverdag fyldt med karriere, sociale medier, børn og andre forpligtelser, der har skubbet til det frivillige initiativ.

Ændringerne i de frivilliges opgaver betyder ikke, at danskerne er holdt op med at være frivillige – danskernes måde at være frivillige på er bare i forandring, og vi udfører forskelligartede frivilligaktiviteter som aldrig før. 39 % af danskere har deltaget i frivilligt arbejde inden for de sidste 12 måneder. 36 % af disse har været frivillige i to eller flere sammenhænge. I stedet for frivillige initiativer, hvor der kræves eller forventes et højt timeforbrug samt fokus på procedure og punktlighed, oplever vi en vækst af frivillige, der i højere grad ønsker tidsafgrænset involvering samt friheden til at vælge til/fra.

[CFSA's Frivilligrapport 2016-2018](#) (Center for Frivilligt Socialt Arbejde) peger på, at den helt centrale motivationsfaktor ikke har ændret sig igennem årene. Frivillige motiveres fortsat i høj grad af at kunne gøre en *forskel*, men også af at indgå i et *fællesskab*, hvor man har det *sjovt*. Yderligere bevæggrunde såsom at kunne tilføre noget til CV'et er i højere grad aldersbestemt. Men overordnet set har bevæggrunden for at påtage sig et frivilligt arbejde ikke ændret sig synderligt de sidste 20 år – det er blot måden, *hvorpå* arbejdet udføres og struktureres, der oplever et skifte.

De fleste frivillige har lyst til at handle lige her og nu. Det forventes, at opgaverne er klar, når de har meldt sig. Dét er mange frivillige organisationer ikke gearet til at håndtere. De er stadigvæk fastlåst i en mere traditionel tankegang om at tage små skridt ad gangen.

FRIVILLIGDYNAMOEN 2012–2016

I tråd med skiftet i det frivillige engagement opstartede KFUM's Sociale Arbejde i 2012 et nyt projekt, Frivilligdynamo, med det fokus at undersøge og afprøve denne nye type frivillighed. Projektet blev eksternt evalueret i juni 2016 af social entreprenør og indehaver af Samskabelse, Marianne Saxtoft.

Projekt Frivilligdynamo har arbejdet med en ny konstruktion af frivillighed. Nye og åbne organisations- og netværksformer, som skaber nye innovative indsatser rettet mod socialt udsatte grupper, som er svære at nå. Intentionen med projektet var at komme i kontakt med og engagere en ny tids frivillige. Frivilligdynamoer engagerer således frivillige med fokus på lokalt frivilligt socialt arbejde. Frivillige som er mere individuelt uafhængige og mere løst koblet og fritstillet i forhold til de lokale institutioner. Disse ressourcestærke frivillige er „frivilligdynamoer“, som skaber kontakt og fællesskab med socialt udsatte grupper gennem individuelt engagement og interesse for målgruppen og for en konkret aktivitet. Frivilligdynamoer er båret af civilsamfundets kultur og traditioner. De bidrager med et opsøgende socialt arbejde, der giver mening her og nu. Og deres indsats når marginaliserede sociale grupper eller forebygger eksklusion og isolation af særligt sårbare grupper i samfundet.

Den professionalisering, som sektoren har været igennem de sidste 10 år som et resultat af de krav, der stilles, når der skal søges om midler, har den bagside, at man som frivillig mister den umiddelbare og lette adgang til at få afløb for sit engagement. Nu skal man igennem rekruttering, oplæring og opfølgende kurser ...

Frivilligdynamoernes engagement er båret af interesse for målgruppen og for en konkret interesse eller aktivitet. Det skaber grundlag for en opsøgende kontakt til målgrupper, som er i risiko for isolation eller anden social udsathed. I projektets levetid blev der opstartet og udlevet projekter med alt fra ugentlig gåture, strikkeklubber og spilaftner til biavl og honningproduktion, lystfiskerklub og grafittikunst. De frivillige kræfter strakte sig fra unge, nybagte forældre og småbørnsfamilier til førtidspensionister og ældre. Et tydeligt eksempel på at denne mere frie type frivillighed ikke er aldersbestemt.

Frivilligdynamoen har bidraget til langt mere aktivitet i cafeen (6 af KFUM's sociale cafeer og væresteder var med i projektet, red.) og blandt deltagerne. Hverdagen i cafeen har ændret sig fra en mere passiv deltagergruppe til en aktiv deltagergruppe, som er langt mere involverede og aktive. De konkrete aktiviteter skaber et andet indhold i hverdagen både før, under og efter aktiviteten har fundet sted. Aktiviteterne er med til at skabe fælles referencer og fortællinger, som man vender tilbage til og bygger videre på. For eksempel har biavlerne været på fælles introduktion og kurser. Eller lystfiskerne, som finder nye gode fiskesteder, som de deler med hinanden. Eller turen til Fregatten Jylland, som også byder på historiske oplysninger, som man kan dele med sine børn, der også deltog i turen.

En af de mest interessante udviklinger var de mange eksempler på, at deltagelse i en eller flere af aktiviteterne var det første skridt ud af isolation og en passiv livssituation. Flere af deltagerne blev selv frivillige og initiativtagere samt ansvarlige for nye projekter.

INDTÆNK DE FRIVILLIGE I PROJEKTERNE

Som alle, der arbejder med frivillighed, ved, afhænger succesen af frivillige projekter i bund og grund af de frivillige kræfter. Har man formået at rekruttere de rigtige frivillige til de rigtige opgaver? Men hvis vi skal tage ved lære af ovenstående viden, skal spørgsmålet måske i fremtiden omformuleres: Har vi udviklet et projekt, som passer til vores frivillige?

Det er vigtigt at huske, at frivilligt arbejde ikke kun skaber værdi for den målgruppe, et givent projekt har. Nok ønsker langt størstedelen af frivillige at gøre en *forskel*, men i lige så høj grad ønsker de at indgå i et *fællesskab*. Altså er der ikke nødvendigvis den store forskel på frivillige og målgruppe, i forhold til hvad de ønsker at få ud af et frivilligt initiativ.

Ovenstående er en vigtig pointe at have med sig, såfremt man skal arbejde med frivillige – især den nye type, der er præget af en lyst til at gøre en forskel her og nu, men som enten ikke vil eller ikke kan være bundet af faste skemaer og vagter. Den professionalisering, som sektoren har været igennem de sidste 10 år som et resultat af de krav, der stilles, når der skal søges om midler, har den bagside, at man som frivillig mister den umiddelbare og lette adgang til at få afløb for sit engagement. Nu skal man igennem rekruttering,

oplæring og opfølgende kurser – en proces, som ikke umiddelbart spiller sammen med den nævnte frivilligtype. En frivilligtype, som det fremgår af vores resultater fra Frivilligdynamoen, i høj grad løftede en tung og vigtig opgave.

Frivillig sektoren er i konstant bevægelse. Opgaverne bliver mere og mere mangfoldige, og ligeså gør den gruppe, der løfter dem. En professionalisering af sektoren har for mange organisationer været en nødvendighed for overhovedet at kunne søge de midler, der skal til for at løfte de mangeartede opgaver ude i samfundet. Midt i alle disse skift skal vi huske på det helt centrale i det frivillige initiativ: Den enkeltes lyst til og behov for at gøre en forskel.

Nogle gange kan man i samspillet med andre mennesker opleve, at der opstår noget, der er på grænsen til det magiske. Der sker et eller andet i dialogen, i mødet med den andens autenticitet. Et eller andet som er vanskeligt at sætte ord på, men som alligevel intuitivt fornemmes som værende så betydningsfuldt og vigtigt, at det kommer til at gøre en forskel for, hvordan man forstår den anden, sig selv og livet. ■

SYMB! – et sted, hvor vi skaber sammen

AF LOUISE KOLBJØRN, stifter af [SYMB!](#), specialkonsulent i Center for Ledelse og Oplevelsesdesign på Professionshøjskolen Absalon og sekretariatsleder i SYMB!

Når jeg kigger rundt i mit lokalsamfund, i min vennekreds, blandt mine kollegaer, og når jeg tænker tilbage på min egen livsbane, så ser jeg et mønster, der peger i retning af, at vi mennesker holder os til vores egen slags. Vi kommer i cirkler med folk, der har samme uddannelse som os selv, de samme fritidsinteresser, børn på samme aldre osv.

FORDI FORSKELLIGHED SKABER DYNAMIK

Som social iværksætter drives jeg af en tro på, at det er sundt for os som individer og for vores fælles lokalsamfund, at vi møder hinanden noget mere – og med det, mener jeg, at vi møder flere, der ikke nødvendigvis ligner os selv. Der er så meget, der splitter mennesker i denne tid. Jeg er optaget af, at vi samler os om at udnytte de mange skjulte potentialer og muligheder, der findes i vores lokalsamfund. For hvad nu, hvis vi kan bringe mennesker sammen på nye måder og skabe endnu mere liv og aktivitet, styrke vores lokale identitet og stolthed og skabe et stærkt og robust lokalsamfund, som er attraktivt for udefrakommende, og hvor færre falder udenfor? Fra mit professionelle virke inden for psykosocial rehabilitering ved jeg, hvor afgørende det er at være en del af et fællesskab. Samtidig var jeg som tilflytter fra storbyen opsat på at gøre noget ved de klassiske fordomme om at bo på landet. Sådan opstod idéen om en stærk fælles borgerplatform og et „fællesskabets sted“ i Kalundborg. Et sted, hvor vi skaber sammen.

Præcis på den dag i 2015, hvor statsministeren proklamerede udflytning af godt 4000 arbejdspladser, blev min ild for alvor tændt. De sociale medier brændte af harme og undren over udflytningen: „Hvordan skal det dog gå med statslige arbejdspladser i provinsen?“ og „Sig mig, skal hele Danmark nu være et stort provinshul?“. Jeg blev så gal over de mange kommentarer. Jeg ville ikke finde mig i et billede af, at vi ikke kan noget i provinsen – for det kan vi! Så gik jeg i gang.

HVAD ER SYMB!?

Visionen for SYMB! er at være et alment fællesskab, der samler, forbinder og engagerer mennesker bredt i vores lokalsamfund. Mennesker i SYMB! opbygger relationer og netværk og udvikler en social deltagelse, som gør lokalsamfundet robust. Inden for rammen af en socialøkonomisk virksomhed skaber SYMB! en fællesskabsplatform, hvor borgere mødes på tværs af de grupperinger, vi så ofte inddeler os i. Det skaber en dynamik, hvor vi i fællesskab skaber nye muligheder sammen med hinanden.

SYMB! er ikke kun for de unge eller for de ældre, for tilflytterne eller for dem, der arbejder på byens store virksomheder. Ej heller kun for dem, der vil spille badminton eller dyrke amatørteater. SYMB! er heller ikke kun for mennesker med psykisk sårbarhed eller mennesker med eller uden et lønarbejde, og ikke kun for børnefamilierne eller de særligt entreprenante eller holdningsmarkante. SYMB! er for alle.

I SYMB! kan du tage teten, organisere og planlægge lige, hvad du brænder for. Du kan dele dine idéer. Du kan lytte eller sidde og glo. Du kan hjælpe med at snitte salat eller være den, der bare spiser med, når der er folkekøkken. Det helt centrale greb i SYMB! er, at du kan deltage på mange måder afhængig af ressourcer, lyst eller interesser. Det er et træk, der gør SYMB! særligt inkluderende, og som skaber en social infrastruktur, hvor borgere kan mødes på tværs og inspireres og lære af hinanden.

HVOR ER SYMB! LIGE NU?

SYMB! har eksisteret i ca. 1½ år, og allerede nu er vi lykkedes med at igangsætte aktiviteter, som viser, hvordan SYMB! forbinder på tværs og skaber værdi:

- I **Krea-gruppen** mødes mennesker, der syr, strikker, maler sten, klipper papir og sysler med andre kreative projekter. Gruppen er grobund for samvær, snak, nye relationer, venskaber og selvfølgelig en masse kreative projekter. Dem, der er med, kommer fra alle mulige kinkelkroge af vores lokalsamfund, og der skabes relationer på tværs.

- Det samme sker i SYMB!'s **Event-gruppe**, hvor en større gruppe ret forskelligeartede borgere finder på, udvikler idéer og planlægger aktiviteter i det omfang, de magter det ved siden af deres professionelle virke. Her udspringer en række af de events, som SYMB! har inviteret til i sin levetid.

HVORFOR HEDDER DET SYMB!?

Kalundborg er hjemsted for en berømt industriel symbiose, hvor den ene virksomheds rest er den anden virksomheds ressource. En cirkulær model, hvor ressourcerne udnyttes optimalt. SYMB! er kort for symbiose og er tænkt som en social og relationel pendant til den industrielle symbiose. Ligesom lokale ressourcer udnyttes industrielt, ønsker vi at realisere flere menneskelige ressourcer socialt og relationelt.

lk

- I SYMB!s månedlige **Folkekøkken** kommer omkring 60 forskellige mennesker til fællesspisning. Folk sætter sig sammen på kryds og tværs og lærer hinanden at kende over maden. Ligesom de voksne mikser sig, finder børnene sammen, leger og får nye venner.

- **Kend Vores Egn** er det nyeste skud på stammen. Her mødes en gruppe lokalentusiaster og udvikler udflugter og events om lokalområdet, som alle og enhver kan deltage i.

HVORDAN KOMMER MAN FRA IDÉ TIL PRAKSIS?

Jeg bliver tit spurgt om, hvordan man gør det, hvordan man mobiliserer borgere og skaber en sådan bevægelse? Jeg vil som iværksætter sige, at det er afgørende at være drevet af at ville forandring og skubbe på en ny retning, at være nysgerrig på andre mennesker og lytte til dem. Og være indstillet på ind imellem at være en, der forstyrrer.

I den indledende fase talte jeg meget i telefon og drak mængder af kaffe med mange forskellige mennesker fra lokalsamfundet, fra kommunen, fra det lokale erhvervsliv og fra de lokale uddannelsesinstitutioner. Efter ret mange møder og dialoger

på tværs af sektorer samlede jeg en bestyrelse med lokale folk fra forskellige sektorer. Sammen stiftede vi foreningen SYMB!

I SYMB!s opstartsfasen var det vigtigt for os at **tænke stort og gå i gang nu!** Det gjorde vi ved at skabe opmærksomhed, selv om der hverken var økonomi, et sted at være eller en organisering på plads. Vi har holdt borgermøder og skabt kontakt til virkelystne

Foto: SYMB!

nysgerrige borgere. Mange af dem er nu i gang i forskellige arbejdsgrupper. Det er disse borgere, der har udviklet og sat gang i alle de ovennævnte aktiviteter. Vi etablerede hurtigt en kommunikationsgruppe, der samarbejder tæt med de lokale medier, og al ekstern kommunikation blev bundet sammen på en [Facebook-side](#) og [hjemmeside](#). Løbende er bestyrelsen i dialog med potentielle samarbejdspartnere, særligt Kalundborg Kommune. Alle opgaver er i opstartsfasen løst på ulønnet basis af borgere, der blev tændt af idéen fra starten eller har koblet sig på senere.

Foto: SYMB!

Lokaler sikrer vi igennem samarbejdsaftaler. Nogle for en enkelt gang, andre har mere kontinuerlig karakter. F.eks. afholder vi det månedlige Folkekøkken i et kommunalt værested for udviklingshæmmede, og Krea-gruppen har til huse i det lokale aktivitetscenter for ældre. Det kan også være mere ad hoc, f.eks. har vi lånt en bar på et tidspunkt, og en anden gang brugte vi golfklubbens lokaler.

Næste skridt i udviklingen af SYMB! er en professionalisering af organisationen. Dette arbejde er allerede begyndt i en organisationsgruppe, som på baggrund af opsamlede erfaringer fra aktiviteter og dialog med Kalundborg Kommune og andre potentielle partnere nu konkretiserer SYMB!'s formål og strategi og løbende tilrettelægger de organisatoriske processer.

HVAD HAR VI I SYMB! LÆRT OM AT BYGGE FÆLLESSKABER?

Det rigtige for SYMB! var **at gå i gang nu!** Vi skulle hurtigst muligt ud over rampen med idéen, samle gode folk og prøve forskelligt af. På den måde høster vi øjeblikkeligt erfaringer og læring, vi kan bruge til den videre udvikling og opskalering.

Det var også afgørende med kompetencer og evner til at skabe netværk, opmærksomhed og til at forbinde mange forskellige aktører om visionen. Ellers kunne vi ikke mobilisere og motivere borgere og andre aktører så hurtigt, som vi gjorde. Dermed skabte vi grobund for, at borgere satte over-skuelige aktiviteter i gang. Det beviste, at mulighederne er der, og borgere bakker op med idéer, virkelyst og konkrete arbejds kræfter. Aktiviteterne viser,

at visionen kan omsættes i virkeligheden. Det har i opstartsfasen været rigtig vigtigt at samarbejde med lokale medier, hvor vi løbende fortæller om SYMB! Det sikrer, at „sneglen ruller“ og giver endnu større opmærksomhed og kendskab.

Vi har også lært, at når vi „bare går i gang“, er det afgørende at stoppe op og korrigere for at komme videre – vi har lært en masse af de første fire aktiviteter. Men der er mange opgaver foran os.

KAN VI BEVÆGE FOKUS FRA ÉN MÅLGRUPPE TIL AT SKABE MULIGHEDER FOR FLERE?

I SYMB! vil vi gerne skubbe på en forandring, der gør, at vi bevæger os fra at have fokus på enkelte målgrupper og/eller fagområder til at være mere optagede af at skabe muligheder for flere. Vi oplever, at der findes mange offentlige muligheder for tilskud til nye initiativer, men ofte med tydeligt afgrænsede kriterier og målgrupper, som ikke passer på en tværgående borgerplatform som SYMB!, der netop ikke afgrænser sig til bestemte målgrupper eller interessefællesskaber. SYMB! har fra starten haft en konstruktiv dialog med vores kommune. Selvom kommunen ligesom SYMB! er optaget af et stærkt, levende og robust lokalsamfund med gode udviklende og inkluderende fællesskaber og netværk, så er den offentlige verden inddelt i siloer og styret af mål og budgetter. Det har vi selvfølgelig respekt for. Men grundlogikken i SYMB! er en anden, idet SYMB! er styret af en vision om at skabe noget nyt og være med til at udvikle nye løsninger og en social infrastruktur, der gør, at vi kan få flere med. Derfor vil det ikke være muligt at måle og dokumentere alt på forhånd. Selve grundidéen med at arbejde på tværs gør det også vanskeligt kun at arbejde for én bestemt målgruppe eller et bestemt fagområde, som offentlige enheder ofte lægger op til.

Når SYMB! arbejder for at styrke relationer og netværk mellem mennesker og bygge lokale fællesskaber, er det netop for at skabe et mere robust og inkluderende lokalsamfund. Et lokalsamfund, der er endnu bedre til at tiltrække dem, der endnu ikke er flyttet til, og få dem med, der allerede bor her. I det lys skaber SYMB! muligheder for flere, positiv branding og nye sociale løsninger. Vi lægger derfor mange kræfter i dialogen med offentlige instanser for at synliggøre, at når SYMB! styrker og frigiver lokalsamfundets ressourcer, kan det føre til offentlig budgetreduktion.

HVAD GØR VI NU? HVAD KAN SYMB! GØRE BEDRE?

Hvordan sikrer vi den fælles ledetråd, og at SYMB!'s overordnede mål er i fokus? Det står helt klart for ledelsen, at fundamentet for SYMB!'s udvikling skal styrkes, herunder en tydelig retning og sikring af økonomien. SYMB! har fået midler fra Socialstyrelsen for 2018, og vi ansætter derfor SYMB!'s første lønnede medarbejder i en mindre deltidsstilling i sekretariatet, hvor vi bl.a.

koordinerer arbejdet mellem SYMB!s grupper. Men den kommende opskalering af SYMB! kræver en bæredygtig økonomi.

Nu er fokus i SYMB! etablering af et robust organisatorisk fundament for opskalering af SYMB!. Det drejer sig bl.a. om at:

1. Sætte en skarp retning: Tydeliggøre og kommunikere SYMB!-missionen, som fastholder og udvikler det lokale engagement.
2. Tilvejebringe en bæredygtig økonomi: SYMB!s overlevelse og opskalering kræver en bæredygtig forretning. SYMB! skal kunne tiltrække professionelle medarbejdere, som kan udvikle og udbrede SYMB! SYMB! er en socialøkonomisk virksomhed, hvor eventuelle overskud skal gå til at skabe lokale fællesskaber og skabe nye sociale løsninger lokalt.
3. Etablere et „SYMB!-sted“, et slags Folkehus, som gør SYMB!-aktiviteterne mere synlige og tilgængelige i et levende miljø, hvor alle borgere og andre aktører kan deltage i meningsfulde fællesskaber, der forbinder det eksisterende på nye måder.
4. Skabe partnerskaber med lokale aktører fra egnens erhvervsliv, kommunen, lokale uddannelsesinstitutioner, andre civilsamfundsaktører m.fl. I fællesskab kan vi blive endnu klogere på, hvordan vi sammen løser de udfordringer, vi har i vores lokalsamfund. Sammen kan vi skabe nye løsninger.
5. Udvikle en stærkere forståelse af den tilgang, vi har i SYMB!. Nemlig arbejdet med udviklingen af en tværgående platform, hvor vi får flere med og **sammen** skaber stærke inkluderende fællesskaber, der styrker den fælles identitet og stolthed og samler vores lokalsamfund.

SYMB! er her for at skabe værdi for vores lokalsamfund. Derfor fortsætter vi dialogerne med lokale aktører, herunder Kalundborg Kommune om udvikling af nye sociale løsninger på de udfordringer, vi har lokalt. ■

SYMB! ØNSKER ET „FÆLLESSKABETS STED“

Når jeg tænker på SYMB! i fremtiden, ser jeg et dynamisk Folkehus, hvor vi har alle former for aktiviteter, events og liv. Jeg ser et sted, hvor vi opbygger et fælles ejerskab. Et sted, hvor idéer spirer, menneskers veje krydses og lokale fællesskaber opstår og udvikler sig på forskellige måder. Et sted, hvor gode idéer og virkelyst støttes, og hvor vi møder nye mennesker, opbygger tillid, positive relationer, lokalt engagement og stolthed. Det skal være et sted, der understøtter et stærkt sammenhængende lokalsamfund, som er attraktivt for dem, der ikke er flyttet hertil endnu, og som inkluderer dem, der allerede bor her.

Ik

Rampens unge sidder for bordenden

AF THOMAS STENUMGAARD LIND

Områdekoordinator og projektleder for [Rampen](#) 2013–18, [Syddjurs Ungdomsskole](#)

I UNG-SYDDJURS tænker vi de ældre unge over 16 år ind som en ressource. Denne tænkning er et direkte produkt, som er opstået ud af flere års udvikling, hvor vi skulle tænke innovativt for at nytænke vores tilbud og samtidig leve op til Syddjurs Kommunes civilsamfundsstrategi. I det følgende vil jeg beskrive arbejdet og overvejelserne med at oprette et selvstyrende ungemiljø kaldet Rampen, som ligger i Ebeltoft.

UNGEMILJØET RAMPEN

I 2013 var der gang i mange centrale strømninger på samme tid, og Syddjurs Kommune vedtager en civilsamfundsstrategi. Det skete på baggrund af, at Valgretskommissionen havde vedtaget, at der skulle arbejdes på at få unge til at engagere sig mere i politik, så man på landsplan kunne hæve unges deltagelse ved kommunale og landsdækkende valg. Syddjurs Ungdomsskole fik denne opgave fra kommunalbestyrelsen og endte med at etablere det såkaldte „Demorådet“. Et råd på 14 unge, der skal sidde tæt på de politiske beslutninger og vejlede kommunalpolitikere i emner, der vedrører unge. På samme tidspunkt arbejdede flere ungdomsuddannelser i Syddjurs Kommune med projekter om demokrati og ungeinvolvering. De spæde tiltag til „Ny Malt“, et nyt kulturcentrum og bibliotek i den Gamle Maltfabrik i Ebeltoft, var taget, og der var begyndt at komme lys i de gamle bygninger. Syddjurs Ungdomsskole havde fået vedtaget en ny struktur og ønskede at rette fokus på +16 segmentet, da der ikke inden for ungdomsskolens rammer var tilbud, der med succes havde fat i netop den målgruppe.

Som leder i Syddjurs Ungdomsskole fik jeg en henvendelse fra en konsulent i kommunen, om at der var nogle unge fra Handelsgymnasiet, som var særligt interessante i deres synspunkter og fremlæggelser. Det var en gruppe, der endte med at være startskuddet til et succesfuldt +16-projekt. Det var fra starten vigtigt for mig, at der skulle arbejdes innovativt med denne gruppe unge, da ungdomsskolen flere gange tidligere havde forsøgt at komme i

kontakt med +16-gruppen uden held. Det løb altid ud i sandet, da medarbejderne hver eneste gang, set fra mit perspektiv, gik ind og overtog styringen for meget. Derfor havde jeg planer om, at det denne gang skulle være en innovativ proces, hvor de unge skulle sættes i spil og gives mulighed for at udvikle innovative kompetencer.

Jeg gik i en periode og reflekterede over, hvordan arbejdet med denne gruppe kunne foregå. Jeg kom frem til, at det var de unge, der skulle positioneres i alle aspekter, og at vi voksne skulle hjælpe dem med det, der var svært og kedeligt. En af mine vigtigste opgaver som projektleder blev at positionere de unge og ikke mig selv som den vidende. Det betyder, at de unge mødes med en tro på, at de kan selv, og ikke altid skal have hjælp for at komme videre. Jeg skulle skabe en anerkendende og bidragende kultur, hvor det ikke er mig eller ungdomsskolens medarbejdere, der har svar på alting, men de unge som eksperter, som de vidende. Der skal naturligvis være en transparens i, at dette er måden at arbejde på, og at udviklingen ligger heri. Dette blev en ret vigtig gennemgående tænkning i hele projektet, og er det fortsat, eksempelvis når vi snakker med medierne, hvor det altid er de unge, der skal udtale sig, og bliver positioneret som de vidende.

ARBEJDET MED RELATIONERNE

Fra projektets start har jeg arbejdet bevidst med relationerne. Jeg har været bevidst om at opbygge tillid og tryghed i gruppen. Det kan gøres ved at kontekstafklare og opbygge en kultur, hvor det at stille spørgsmål er naturligt og udviklende. Arbejdet er inspireret af Lotte Darsøs arbejde med innovationsdiamanten og Otto Scharmers „Teori U”.

Darsø siger, at nye koncepter er lig med ord. Hos mig er ord lig med dialog. Vi skal være opmærksomme på den måde, vi taler sammen på. Indforståethed sætter eksempelvis barrierer op, skaber falsk forståelse og skaber fare for, at der ikke bliver stillet afklarende spørgsmål. Når jeg ønsker at arbejde innovativt, er det vigtigt, at jeg er opmærksom på ikke at bære indforståethed og gamle mønstre med. At arbejde i feltet med ikke-viden kan være udfordrende for mange, da man der skal blotte sig og være sårbar for kritik. Darsø mener, at det er her, at nyt land vindes, når man får overbevist en gruppe om, at tillid og relationer er alfa og omega. Vi stiller de gode og innovative spørgsmål, når vi ikke ved noget om et emne – og det skal vi dyrke. Med innovationsdiamanten som model arbejder jeg bevidst med relationerne, som medfører, at der i relationerne skabes mening og dybde. Dyrkes relationerne blandt gruppen, kommer tilliden, og kommer tillid, kommer den ønskede vidensdeling, hvilket igen skaber relationer.

Scharmer mener, at det er det indre, der er kilden til forandringer – åbent sind, åbent hjerte, åben vilje. Rettes fokus mod det indre, vil man opnå en innovativ dybdegående lærdom. Jeg bruger modellen til, at vi i gruppen skal arbejde med os selv, arbejde med at turde give slip, stoppe med at downloade og ukritisk gentage gamle mønstre. Vi skal med civilsamfundsstrategien in mente gribe muligheden for, at vi i stedet for at gøre mere af det samme begynder at gøre noget andet på tværs af faglighed og sektorer. Ligesom Darsø mener Scharmer, at nysgerrighed – at være søgende og spørgende – er relationsdannende. Alle disse spørgsmål fremmer dialogen, og lader viden og forståelse spire frem. Disse modeller kan suppleres med mere tid til opbygning af relationer, det kan være ideudviklingsdage, weekendture, familierangementer, seminarer, inspirationsture og mange andre relationsskabende tiltag.

Med det teoretiske afsæt og mange forberedende tanker fik jeg hurtigt fat i navnene på de unge, og indkaldte dem til et møde på ungdomsskolens kontor en mandag aften. Der var 4 unge, der mødte op, og de havde kontakt til flere, der havde lyst til at være med til noget. Vi snakkede om visioner. Drøftede, hvad der kunne være fedt, og argumenterede for og imod. For mig handler det om, at jeg over for de unge arbejder med den anerkendende tilgang som

et redskab, en ledelsesform. Teorier om anerkendelse handler om at se den anden, som en væsentlig anden, og at der altid er ressourcer til stede. At være interesseret i baggrunde og bevæggrunde for folks synspunkter frem for at gå direkte til at give gode råd er et udtryk for anerkendelse i praksis. At bruge anerkendelse i praksis skal sikre de unges selvregulering, involvering og vækst i projektet, at mennesker trives, når de har indflydelse på eget liv.

De unge og jeg kontaktede i fællesskab Kristian Krogh (nuværende direktør for Maltfabrikken), som på det tidspunkt var konsulent i kommunens projekt „Ny Malt“, og vi spurgte om muligheder for at få nogle lokaler i den gamle fabrik. Det var ikke umuligt, og han gik til bestyrelsen for at få ønsket bearbejdet. De vendte tilbage med beskeden om, at vi bare kunne begynde at bruge lokalerne til at holde møder i, men at vi blev nødt til at snakke med kommunens tekniske forvaltning for at få bekræftet, at lokalerne kunne godkendes til brug. Jeg holdt fast i regelmæssige møder med ungegruppen, der havde lavet en forening, konstitueret sig med bestyrelse, og hvervet flere interesserede. Der var virkelig god kemi og energi, og gruppen fik sendt en ansøgning til kommunen om dispensation til brug af lokalerne på Maltfabrikken. Undersøgelserne gik i gang, og i november blev de unge kaldt ind til møde med myndighederne. Det blev et nej til at benytte lokalerne, som de var. De unge var selvsagt knuste og på vippen til at tabe modet, da de havde ventet tålmodigt på svar i 3 måneder. Så modløsheden var tydelig og var tæt på at kvæle gruppens engagement.

Ungdomsskolen handlede hurtigt og afsatte 180.000 kr. til at oprette et ungdomsmiljø. Gruppen fik nyt gå-på-mod, og jagten gik ind på egnede lokaler. Aftalen med ungdomsskolen involverede også en klausul fra ungdomsskolens side, der betød, at det ikke var tilladt med alkohol i projektet. Klausulen blev godkendt af de unge. De unge var sikre på, at den rigtige lokation var supervigtig, og at vi gerne ventede på den rigtige. De unge fik lov at bestemme (positionering), og det viste sig at være en rigtig god beslutning. Mens kommunen lavede undersøgelser, lånte foreningen, som nu hed „Rampen“, lokaler ad hoc til arrangementer i det lokale kulturhus. Det blev til flere fine koncerter og kulturarrangementer, arrangeret af de unge for de unge. Der blev fortsat holdt mange møder i foreningen. Der var fortsat lange snakke om alkohol til arrangementer. Disse snakke ser jer som noget af det mest centrale i skabelsen af Rampen. Snakken om alkohol medførte lange og givtige anerkendende dialoger for begge parter, som var med til at styrke relationerne og den gensidige respekt mellem de unge og ungdomsskolen. De unge fandt hurtigt ud af, at det var en fordel at være en alkoholfri forening, da muligheden for at søge puljer var langt større.

Efter et nej fra kommunen kom Maltfabrikkens bestyrelse med Kristian Krogh i front de unge til hjælp. Hvis der kunne tegnes en 3-årig uopsigelig lejekontrakt, var de villige til at renovere de ønskede lokaler for at få gang i projektet. Ungdomsskolen skrev under på lejekontrakten, og stemningen skiftede. Gruppen var nu fast opsat på at komme videre. I venteperioden brugte gruppen og jeg mere og mere tid sammen. Jeg ser det som, at vi i fællesskab arbejdede med relationerne. Vi lavede flere og flere arrangementer, havde lange snakke om ønsker og fremtid, tog på studiebesøg i kulturmiljøer i Berlin, København og Aarhus for at lade os inspirere til indretning og indhold. Det blev også til en 14-dages udveksling under EU til La Reunion i det Indiske Ocean, hvor relationerne i gruppen blev yderligere styrket. Vi fik relationerne i gruppen styrket, kontekstafklaret forventningerne til gruppens ståsted og fremtidige arbejde, hvilket betød, at gruppens evne til innovation blev tydelig og markant.

Den 15. maj 2014 stod lokalerne klar, og der var officiel indvielse af Rampen. Indretningen er i det store og hele besluttet og lavet af de unge med hjælp og opbakning fra ungdomsskolen. Stort set alle møbler og inventar er genbrug, som er fundet og lavet om. Stilen er „Rustik Berliner-café“. Til åbningen havde de unge sammensat et flot program med masser af musik og officielle taler af blandt andet Syddjurs Kommunes borgmester og formanden for Udvalget for familier og institutioner. Det blev en stor festdag, og alle var glade og stolte, ikke mindst de unge selv.

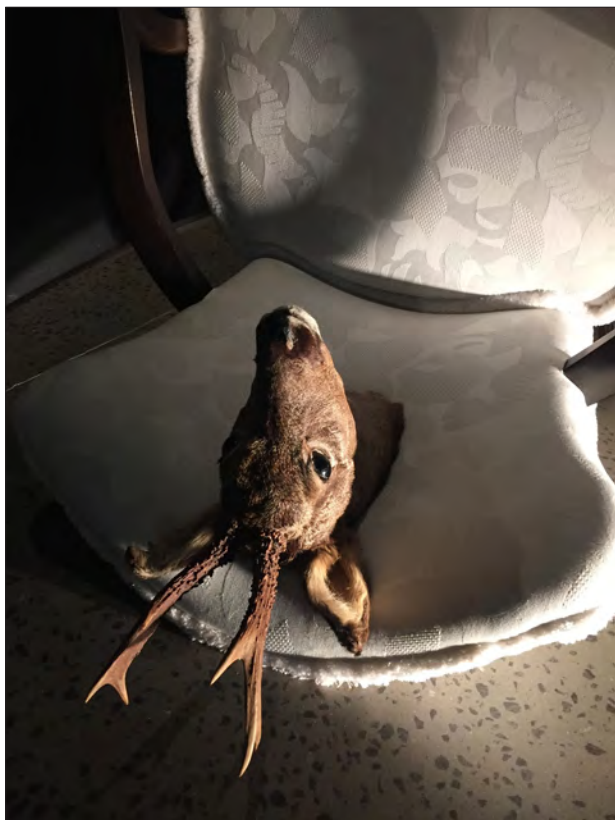
Huset er i dag, som de unge betegner det: Et alternativt ungemiljø, for unge, af unge. Der er ingen medarbejdere ansat på Rampen, og voksne holder hænderne i lommerne, med mindre de bliver bedt om at hjælpe. Det har fra starten været en væsentlig del af min strategi for Rampen, at det er de unge og ikke de voksne, der har magten. Det er de unge, der er eksperter på eget liv, og det er derfor dem, der har løsningerne. Det betyder ikke, at Rampen

er magtfrit. På Rampen er magten reflekteret. Den er gennemsigtig og til stede – i samskabelsesprocesser og i dialogen. De unge ved godt, at der er få, men ubrydelige regler. De ved også, at det er ungdomsskolen, der kommer med pengene. Men de ved også godt, at vi snakker om, hvad de skal bruges til, og at argumentation altid fremmer forståelsen. Nogle gange, når de har diskuteret og har spurgt om råd, har det været en stor udfordring ikke lige at give dem den nemme løsning, svaret. Men det er en af kerneværdierne fra min side, at de skal have lov til selv at prøve kræfter med tingene, finde løsningerne og lære af det. De unge har selv nøgler til stedet og kan komme og bruge lokalene, som det passer dem. Eneste krav er: ingen fester og alkohol i lokalene. Der er også regler for pengeskassen, der altid indeholder 300 kr., og altid står fremme. Køber man ting, skrives det i bogen, og bonnerne skal i kassen. Her er magten synlig, og det er lineær styring, der er gældende. Til gengæld ved de, at det er reglerne, og derfor forholder de sig til og accepterer det. Rampen arbejder udpræget med et tankesæt, der siger „SIG JA“, og der er ikke nogle faste åbningstider, men åbent når det passer de unge. Dette undrer stort set alle voksne, jeg taler med, men har ingen betydning for de unge – „man kan jo se, om lyset er tændt, eller tage derved hvis man har lyst“. Rampen emmer af frihed under ansvar, og de unge kvitterer med at leve op til ansvaret.

RAMPEN-CREW

Rampen er for alle unge over 16 år, og det er kernegruppen, det såkaldte crew, der sætter retningen. Crewet holder fast i mødestrukturen med hver mandag fra kl. 17.00. Rampen-crewet har efterhånden udviklet sig til en gruppe på 12 faste medlemmer, hvor de yngste er 17 år, og de ældste er 21 år. Gruppen er homogent sammensat af lige dele drenge og piger. Et fælles træk for gruppen er, at de alle har ressourcer at byde ind med. Nogle er dygtigere end andre, men læring er en del af dagsordenen i gruppen, og der deles ud af læringen i form af erfaringsdeling og storytelling. Storytelling er en del af

Rampens institutionelle træk. Storytelling bruges til at skabe relationer, mening og koordinere forståelse, som i sidste ende er med til at skabe den innovation, som sætter de unge i spil. Læring har stået højt på de unges og min dagsorden fra starten. Rampen skal være et sted, hvor man kan tilegne sig kompetencer, som kan bruges videre i livet.

Rampens mødekultur er ikke en voksen-mødestruktur, men impulsiv og kreativ. Det har for mit vedkommende krævet en del tilvænning, at der ofte er flere møder i mødet, og at det ikke er unormalt, at man lige skal have lidt aftensmad midt i festivalpunktet, eller at der altid er ny musik, der skal høres. Måske er det de unge, der har fat i den lange ende her. Jeg har

fundet ud af, at pauser i samtalerne og møderne er givtige og skaber et refleksivt rum – ned i tempo og op med nysgerrigheden. Møderne emmer af kreativitet, gå-på-mod, en selvjustits og en refleksion, som jeg vil ønske, at mange voksne ejede bare en del af. Jeg har fra projektets start været bevidst om ikke at gå ind og bruge min magt til at diktere, hvordan de unge skal strukturere deres møder og arbejde. Det er igen et bevidst valg om at positionere de unge som eksperter på egne beslutninger. Det er dem og ikke mig, der bestemmer, selv om jeg stadig sidder med til møderne. Positioneringstænkningen kan have stor indflydelse på og på mange måder frisætte projektlederen. En aktiv positionering af de unge som kompetente bidragsydere kan være med til at skabe en langt mere fokuseret og professionel kultur, hvor forskelligheden bliver gjort til en værdiskabende fordel.

Rampens møder er altid lange, og det er ikke unormalt, at der arbejdes til kl 23.00 med plakater, praktiske gøremål og ansøgninger til nogle af deres mange projekter. Møderne er altid hyggelige, og der er en stemning af, at alle virkelig kan lide hinanden og respekterer og anerkender hinandens holdninger. Det betyder ikke, at de unge ikke kan have diskussioner og være uenige.

For mig handler det om, at jeg møder de unge med anerkendende tilgang som et redskab, en styreform. Teorier om anerkendelse handler om at se den anden som en væsentlig anden, og at der altid er ressourcer til stede.

Rampens unge har siden 2014 lavet masser af kulturarrangementer for unge i Syddjurs Kommune. Det er blevet til flere koncerter med store danske navne, bl.a. Scarlet Pleasure, Go Go Berlin og Velvet Volume. Der er lavet foredrag om unge og sex, innovation og idéudvikling, brevskriverkurser, foredrag om rejser rundt i verden, vinyl-event og meget mere. Alt sammen planlagt og udført af de unge selv med minimal støtte fra voksne. Der kommer typisk mellem 75 og 100 gæster hver gang, der laves event på Rampen. Crewet har i 2014 og 2015 indsamlet i omegnen af 250.000 kr. til at lave projekter for. Deres metoder spænder vidt: fra den nye og internetbaserede crowdfunding til at skrive ansøgninger til organisationer og fonde. Ansøgningsskriveriet har de i starten fået hjælp af mig til at få organiseret, men nu skriver og ansøger de selv på fuld kraft, hvilket for mig er en forståelse af, at der har fundet en reel læring sted.

De unge er lykkedes med at indsamle penge og har oplevet stor interesse og imødekommenhed fra eksterne interessenter. De mange penge er blandt andet gået til at etablere en stor udendørs skaterpark uden for Rampens lokaler i Ebeltoft, en professionel café-espressomaskine samt til et øvelokale på Rampen og meget andet, der er med til at gøre Rampens lokaler og arrangementer særlige.

De unge har travlt med skole, lektier, venner, fritidsjobs og sport, og alligevel prioriterer de alle Rampen utroligt højt og finder tid til det. Det gør de selvfølgelig, fordi de elsker at lave det, de gør. Jeg er nogle enkelte gange stødt ind i, at enkelte ildsjæle, der brænder mest for det i gruppen, er blevet trætte. Her er det min opgave at passe på, at de ikke brænder ud og bliver stressede og trætte. Jeg er i tæt dialog med de unge og sparrer dem på de områder, hvor de udtrykker, at de har brug for sparring. I den proces lægger jeg vægt på, at de finder svarene i dem selv.

Rampen har fra starten af projektet arbejdet med en bevidst strategi for, at vi vil rette os mod omverdenen og finde så mange samarbejdspartnere som muligt. Det er lykkedes for os at få et fantastisk samarbejde i gang på mange forskellige fronter. Rampen samarbejder og er i dag i netværk med Rotary, Lions Club, Ny Malt, Syddjurs Kommune, Demorådet, Værelze 313, ungdomsuddannelserne, NAU (netværk af ungeråd), folkeskolerne, det private erhvervsliv og mange andre.

MAGTEN PÅ RAMPEN

Jeg bliver ofte stillet spørgsmålet: „Hvem bestemmer på Rampen?“ Mit svar er: „Det gør de unge 99 % af tiden“. For mig at se, er der altid magt i relationer, også selv om nogen vil påstå, at der findes et magtfrit rum. Jeg ser med den moderne magtanskuelses briller, at vi med Rampen har bevæget os fra en traditionel til en moderne magt, hvilket har indflydelse på, hvordan vi som ungdomsskole driver ungemiljø og ungdomsarbejde. Vi har som ungdomsskole med dette projekt bevæget os fra styring til selv- og medstyring – en omfordeling af magten. En omfordeling, der sætter de unge i fokus og for bordenden. ■

Omtalte teorier i artiklen Rampens unge sidder for bordenden

Innovationspædagogik – kunsten at fremelske innovationskompetence.

Af Lotte Darsø

1. udgave 2011, 192 sider, ill.

Udgivet af Forlaget Samfundslitteratur

www.samfundslitteratur.dk

Teori U. Lederskab der åbner fremtiden.

Af Carl Otto Scharmer

2. udgave 2017, 462 sider, ill.

Udgivet af Hans Reitzels Forlag

www.hansreitzel.dk

Fritid & Samfund Repræsentantskabsmøde 2018

Der indkaldes hermed til ordinært repræsentantskabsmøde
i Fritid & Samfund

onsdag 6. juni 2018 kl. 10.00-14.00

i Kolding Kommune Uddannelsescenter (KUC), 6000 Kolding

Dagsorden i henhold til vedtægterne

Frederik A. Hansen/Steffen Hartje

Når unge selv sætter gang i kulturen

AF MONICA SOMMERLUND, kommunikationskonsulent, Ledelsessekretariatet,
[Kulturcyklen på Facebook](#) [Slagelse Kommune](#)

Hvordan får museer, musikhuse og biblioteker flere unge til at komme ind ad døren og bruge de kulturelle tilbud? Eller er spørgsmålet måske nærmere, hvordan gør kulturinstitutionerne sig attraktive over for de unge, så fremtidens kulturbrugere også bliver nutidens?

I Slagelse Kommune har vi valgt at give netop de unge muligheden og ansvaret for at udvikle kulturelle arrangementer, som andre unge kan være interesserede i at være med til på kulturinstitutionerne. Målet er dog ikke kun at få flere unge ind på kulturinstitutionerne, men også at udvikle ungekulturen og dermed gøre kommunen mere attraktiv for unge.

UNGEKULTUR KAN GØRE KOMMUNEN ATTRAKTIV

– Slagelse er en uddannelsesby med blandt andet Syddansk Universitet og et bredt udvalg af mellemlange uddannelser. Mange af kommunens egne unge vælger dog at flytte fra kommunen, når de er færdige med ungdomsuddannelserne, og det er få af de udefrakommende unge, der uddanner sig i Slagelse, som vælger at bosætte sig i kommunen, men pendler i stedet til og fra byen. Derfor stillede vi tilbage i 2011 os selv det spørgsmål, hvordan vi gennem kulturen kan skabe en attraktiv kommune for unge. Men for at skabe en attraktiv kommune for unge, så er det nødvendigt at inddrage dem i udviklingen, så vi sammen kan skabe et attraktivt by- og kulturliv, der i fremtiden både kan tiltrække og fastholde unge bosættere til kommunen. I 2012 startede vi et ungekulturprojekt, som netop skulle udvikle ungekulturen for, med og af unge, siger centerchef for Kultur, Fritid og Borgerservice Mette Mandrup.

Ungekulturprojektet startede som ét af 10 modelforsøg med fokus på udvikling af ungekultur i Børnekulturens Netværk under Kulturstyrelsen. Syv kulturinstitutioner, både kommunale og selvejende, fik studentermedarbejdere ansat og har siden 2012 i kortere eller længere perioder haft skiftende unge ansat i et studiejob. Men ikke et hvilket som helst studiejob; alle studerende er blevet ansat i relevante studiejobs, hvor de unge, igennem institutionerne,

får mulighed for både at få indflydelse på kommunens udvikling og muligheden for at udvikle relevante kompetencer til deres CV. Studentermedarbejderne har alle været i gang med en mellemlang eller længere videregående uddannelse, og i 10-15 timer om ugen har studentermedarbejderen både været en del af institutionens almindelige drift og været med til at skabe flere kulturtilbud for unge samt mere liv i byrummet.

FRA OPHØJET OG LUKKET TIL MERE I ØJENHØJDE

I tidens løb har projektet takket være de unge udviklet sig i en forrygende fart og bl.a. fået brandet „Kulturcyklen“, som nu drøner rundt med studentermedarbejdere fra kulturinstitutionerne ved styret for at udvikle ungdomskulturen og gøre kulturen mere indbydende for unge.

– Vores opgave er skabe kulturoplevelser for og med unge i Slagelse Kommune og fortælle de unge, at institutionerne er til for at blive brugt. Institutionerne kan måske virke både ophøjede og lukkede for unge. Det er det billede, som Kulturcyklen vil ændre – for kulturen skal ned i øjenhøjde, og det gør vi bl.a. ved hele tiden at inddrage de unge i, hvordan vi udvikler kulturinsti-

*Foto: De unge kulturstyrere/
Slagelse Kommune*

tutionerne og kulturtilbuddene, siger Sofie Vedel Breidahl som er en del af Kulturcyklen og ansat på Slagelse Musikhus.

FRA ROCK PÅ VIKINGBORG TIL KULTURBLOG

Men hvad har de unge så gjort for at styrke ungekulturen? Ikke så lidt allerede – og der er selvfølgelig også masser af nye projekter på tegnebrættet, som bare venter på, at de unge skyder afsted og prøver af. Fælles for arrangementerne er især, at studentermedarbejderne har haft fokus på at skabe initiativer for unge, der gik på tværs af kommunens kulturinstitutioner og som samtidig meget gerne måtte bringe institutionerne ud i byrummet. Blandt rækken af arrangementer i årenes løb er f.eks. koncertkonceptet LydSKJUL, hvor hemmelige eller glemte rum i Slagelse by fik nyt liv med sanselige koncerter. I tråd med at give hemmelige eller glemte rum nyt liv har de unge også skabt „GenLYD på Borgen“, som er fem lydstationer på Vikingeborgen Trelleborg, der på hver sin egen måde fortolker vikingetiden. GenLYD er en anderledes form for audiowalk, der gennem en GPS på en smartphone udfolder små lydbidder alt efter, hvor man bevæger sig rundt på borgområdet.

Kulturcyklen har også inviteret til Rock på Borgen til Sct. Hans, hvor de igen indtog Harald Blåtands imponerende vikingeborg – og med succesen i bagagen fra første gang er der god mulighed for, at det kan gå hen og blive en ny, fast tradition. I den søde juletid har Kulturcyklen også haft inviteret til MashupXmas – Knæk julen ind, som bød på en twisted og utraditionel juleoplevelse med juleknæklys, neonnisser og juletechno. I tråd med også at få skabt mere interesse blandt studerende for både Slagelse og ikke mindst kulturen, tog Kulturcyklen også initiativ til Indian Summer i forbindelse med Study Start, hvor Slagelse Kommune bød nye studerende velkommen til studiebyen Slagelse. Her fyldte Kulturcyklen gaden omkring Slagelse Museum og teatret Krabasken til bristepunktet med lyskæder, lanterner, musik, food-truck og lokal kunst. Det seneste skud på stammen af kultur til unge er en kulturblog for unge. Bloggen er ungekulturens talerør i kommunen med anbefalinger, artikler og guides ind i kulturlivet for unge og studerende i Slagelse og omegn.

GIV DE UNGE ANSVAR FOR KULTUREN

Kulturcyklen og de unge studentermedarbejdere har i den grad fået kulturen ud til de unge og åbnet dørene til kulturinstitutionerne på vid gab. Håbet er derfor også, at de unge, som har mødt kulturcyklen og været en del af arrangementerne, også oftere vil lægge vejen forbi museet, biblioteket eller musikhuset, nu hvor de kender stederne og ved, at der er noget for alle og ikke kun, hvis du er 60+ og går med hattenål.

– Børn og unge er en vigtig del af vores kulturstrategi. Derfor arbejder vi også med det mål at skabe rammerne for, at børn og unge møder kulturen, imens de vokser op. Vi skal vække deres interesse for kultur så tidligt som muligt, så kulturen bliver en naturlig del af deres hverdag. Derfor skal de have mulighed for at undersøge, sanse og eksperimentere med selv at skabe kultur. Et eksempel på det har derfor netop været Kulturcyklen, hvor vi direkte har inddraget de unge og givet dem et stort ansvar for at formidle og arrangere den ungekultur, som de selv og dermed forhåbentlig også deres medstuderende, er interesserede i. Samtidig har projektet haft det formål at få kulturinstitutionerne til at opleve styrken ved at have unge studentermedarbejdere ansat, som kommer med nye friske øjne og ser andre muligheder, som kan være spændende at prøve af, siger kulturkonsulent i Slagelse Kommune

– Børn og unge er en vigtig del af vores kulturstrategi. Derfor arbejder vi også med det mål at skabe rammerne for, at børn og unge møder kulturen, imens de vokser op. Vi skal vække deres interesse for kultur så tidligt som muligt, så kulturen bliver en naturlig del af deres hverdag. Derfor skal de have mulighed for at undersøge, sanse og eksperimentere med selv at skabe kultur.

Pernille Andersen, som har været tovholder og bindeledet mellem de unge, kulturinstitutionerne og Slagelse Kommune.

IKKE KUN DE STUDERENDE HAR LÆRT NOGET

Udover at koordinere og være bindeled så har kommunen også støttet økonomisk med midler fra Kultur-, Fritids- og Turismeudvalget, som er gået til tilskud til løn til studentermedarbejdere og til aktiviteter på tværs.

Foto: Kulturcyklen med logo/Slagelse Kommune

Med unge studentermedarbejdere ved styret sammen med professionelle kræfter hos kulturinstitutionerne har ungeprojektet medvirket til en større grad af kontakt mellem kommunens unge og kulturinstitutionerne. Studentermedarbejderne har fungeret som kulturinstitutionernes kile ind i ungemiljøet i kommunen, og samtidig har studentermedarbejderne også fungeret som en kile ind i kulturinstitutionernes organisation.

– Studentermedarbejderne har fået rimelig frie rammer og med deres, til tider, anderledes kompetencer og anden tilgang til institutionernes arbejde, har studentermedarbejderne givet institutionerne et skub og vist, at der er andre måder at gøre tingene på. Blandt andet har projektet bidraget til, at kulturinstitutionerne er blevet mere opmærksomme på og åbne overfor samarbejde på tværs af institutionerne. Ungekulturprojektet giver et frisk nyt pust til os samtidig med, at de unge får enorm stor viden og erfaring med i bagagen både i forhold til at samarbejde på tværs, arrangere events og være en del af den daglige drift. Så projektet har både givet os og ikke mindst de studerende en masse ny viden og erfaring og måske endda også mod på endnu mere nytænkning f.eks. også i forhold til, hvordan vi kan gøre ungekulturen endnu bedre, siger centerchef for Kultur, Fritid og Borgerservice Mette Mandrup. ■

Hvordan håndteres arbejdet i folkeoplysningsudvalget og andre § 35, stk. 2-udvalg?

Kurset er for jer, der gerne vil have overblik over mulighederne i folkeoplysningsloven og nye ideer til, hvordan foreningsliv og voksenundervisning kan få større indflydelse på den kommunale folkeoplysnings- og fritidspolitik.

Kursets indhold

På kurset bliver der fokus på disse temaer:

- Mål og intentioner med folkeoplysningsloven.
- Hvordan lever kommunen op til de skærpede tilsynskrav?
- Hvilke tilskudsformer og -modeller kan bruges? Behov for servicetjek?
- Hvordan sikres brugerindflydelsen på folkeoplysningsområdet?
- Hvilke krav er der til udformningen af en kommunal folkeoplysningspolitik?
- Relevante aktører i en fritidspolitik – behov for nye samarbejdsrelationer, udvikles nye partnerskaber?
- Hvordan sikres samarbejdet mellem brugerområderne i folkeoplysningsudvalget?
- Hvordan kan udvalget samle fritidsområdet og selv tage initiativer?
- Hvordan kan udvalget synliggøre værdien af det frivillige arbejde og den folkeoplysende voksenundervisning?
- De folkeoplysende organisationers bidrag til at styrke samspillet mellem de forskellige kommunale sektorer.
- Opstilling af mål og handleplaner for arbejdet i udvalget.

Tid og sted

Vi udbyder kurset i bl.a. Roskilde, Aalborg, Vissenbjerg, Aarhus, Slagelse.

Kurset bliver holdt i perioden fra maj til oktober 2018.

Hvornår kommer der nyt?

Vi mailer ultimo februar endeligt kursusopslag til hver enkelt kommunes folkeoplysningsudvalg via sekretæren/konsulenten på området. Kurset bliver også lagt ind på Fritid & Samfunds hjemmeside www.fritid-samfund.dk

kultur & fritid/Tidsskriftet Folkeoplysning udgives af
Landsforeningen Fritid & Samfund, Skt. Nicolaus Gade 2, 8000 Århus C
tlf.: 61 51 85 50 www.fritid-samfund.dk

Sekretariatsleder: Steffen Hartje

Redaktion Steffen Hartje (ansv.)

Fritid & Samfunds holdning udtrykkes i lederen. Øvrige artikler og indlæg udtrykker ikke nødvendigvis Fritid & Samfunds synspunkter.

Lay-out Lene Holm

Fotos Fritid & Samfund, hvis ikke andet er angivet.

Abonnement **kultur & fritid** udkommer 3 gange om året til medlemmer af Fritid & Samfund og andre med interesse for kultur, samfund og folkeoplysning.

Årsabonnement 220 kr. i 2018.

ISSN 1903-7317